

خداحافظی آنگلا مرکل از سیاست پس از ۱۶ سال صدراعظمی آلمان

نیمرخ ناکام

● معصومه عسکری

«آنگلا مرکل»، صدراعظم پیشین آلمان فرزندی ندارد. اما اکنون در گوشه گوشه آلمان دختران ۵، ۶ ساله (و حتی پسرانی) وجود دارند که والدین شان نام او را بر فرزندان خود گذاشته اند: آنگلا، آنجی، مرکل و حتی آنگلا مرکل. این کودکان، کودکان خانواده‌های مهاجری هستند که در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ بعد از آنکه صدراعظم وقت آلمان، دروازه‌های کشورش را به روی آنها گشود، وارد آلمان شدند و برای قدردانی از تصمیم بانوی صدراعظم که آنها را پذیرفته بود، اسم فرزندان خود را به نام او گذاشتند. تصمیم «آنگلا مرکل» برای پذیرش بیش از یک میلیون پناهنده سوری، عراقی، افغانستانی و... شاید مهم‌ترین لحظه در ۱۶ سال قدرت او باشد. تصمیمی که اروپا و آلمان و از همه مهم‌تر زندگی پناهجویان را تغییر داد. یکی از این مهاجران «ویداد» ۳۵ ساله، مادر ۶ فرزند است. او می‌گوید: «آنگلا مرکل فرشته نگهبان ما است. او کاری بزرگ و زیبا کرد. کاری که رهبران عربی برای ما انجام ندادند. ما چیزی برای جبران این محبت نداشتیم. بنابراین دخترمان را به نام او نامگذاری کردیم.» آنگلا، یا به قول والدینش آنجی، اکنون ۵ ساله است. دختری پر جنب و جوش با چشم‌های فندقی درشت و موهای فر آبخشاری. او دوست دارد برای پنج خواهر و برادرش به آلمانی قصه بگوید. خواهرش حدیا، ۱۳ ساله،

می‌خواهد دندانپزشک شود. فاطمه ۱۱ ساله عاشق ریاضی است. ویداد می‌گوید: «اینجا هیچ تفاوتی بین پسران و دختران در مدرسه وجود ندارد و این خوب است. امیدوارم آنجی مانند خانم مرکل بزرگ شود؛ یک زن قوی با قلبی بزرگ.» آخرین آمار دولتی آلمان نشان می‌دهد، مهاجرانی که در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ وارد این کشور شدند، در حال ادغام در جامعه آلمان هستند و از هر دو نفر یک نفر شغل دارد. بیش از ۶۵ هزار نفر در برنامه‌های دانشگاهی یا کارآموزی ثبت‌نام کرده‌اند. خانم مرکل، دختر نایب السلطنه، در پشت پرده آهنگین در آلمان شرقی کمونیستی بزرگ شد، پیشینه‌ای که وقتی خود به قدرت رسید، عمیقاً بر سیاست او تأثیر گذاشت. «ما مرزهای جدیدی در اروپا نخواهیم ساخت.» امروز، آلمان و بقیه اروپا استقبال از پناهندگان را متوقف کرده‌اند. سیاستمداران حزب خود خانم مرکل به بحران انسانی در افغانستان واکنش نشان داده و اعلام کرده‌اند که «۲۰۱۵» نباید خود را تکرار کند. «پناهندگان از خود می‌پرسند: «حالا که مرکل رفته، چه اتفاقی برای ما خواهد افتاد؟» یکی از پناهندگان به نام خانم میلما معتقد است که نامگذاری پسرش به نام خانم مرکل، هرچند کاری کوچک است، اما یکی از راه‌های زنده نگه داشتن میراث صدراعظم است. او می‌گوید: «فرزندان ما داستان نام خود را برای فرزندان خود خواهند گفت و کسی چه می‌داند، شاید

در میان نوه‌ها حتی یکی باشد که این کشور را با این خاطره اداره کند.»

ناکامی‌های مرکل

اما در نگاهی به کارنامه «آنگلا مرکل» می‌بینیم که او جدا از خاطرات خوشی که برای مهاجران از خود به جا گذاشت، کارنامه‌های همراه با برخی ناکامی‌های اقتصادی و سیاسی دارد و در واقع آلمانی‌ها در بدرفه با احساسی که از او داشتند، چشم بر اشتباه‌های داخلی او دوختند و موفقیت‌های درخشانش در عرصه سیاست خارجی را قدر نهادند. «آنگلا مرکل» که ۸ دسامبر ۲۰۲۱ (۱۷ آذر ۱۴۰۰) پس از تقریباً ۱۶ سال صدراعظمی آلمان، سمت خود را ترک کرد، قدرتمندترین سیاستمدار اروپا بود که در رأس اقتصاد پیشرو قاره سبز قرار داشت. اما حتی اگر اقتصاد آلمان در دوران او عملکرد نسبتاً خوبی داشته باشد، نگاهی دقیق‌تر به آنچه به جا گذاشته است، نشان می‌دهد او در اقتصاد وضعیت قابل افتخاری نداشته است.

کمک‌های مالی منطقه یورو

زمانی که آلمان از مارک خود دست کشید، یک جایگزین واضح برای آن داشت: هر وقت دولت‌های منطقه یورو دچار مشکل می‌شدند، نمی‌توانستند روی نجات خود توسط مالیات دهندگان کشورهای دیگر حسابی باز کنند. با این حال عملاً همه چیز این‌طور پیش نرفت. سال‌ها پیش از ساخت دستگاه نجات منطقه

آنگلا مرکل، قدرتمندترین زن عالم سیاست اروپا، بعد از ۱۶ سال حضور در عالیترین مقام اجرایی آلمان از قدرت کناره‌گیری کرد و به جای او اولاف شولتز صدراعظم این کشور شد.

۱۷ آذر ۱۴۰۰

یورو در سال ۲۰۱۰، بانک مرکزی اروپا به بانک‌های کشورهای عضو منطقه یورو کمک مالی می‌کرد، چراکه این کشورها هرگز نمی‌توانستند از نرخ‌های بهره پایین ارائه شده توسط بانک مرکزی اروپا، برای دریافت منابع مالی یورو برخوردار شوند. به عنوان مثال، بانک‌های ایتالیا از این پول برای خرید اوراق قرضه دولتی استفاده کردند که در نهایت موجب کاهش نرخ استقراض این کشور شد. این در حالی بود که برای دولت‌های کشورهای عضو دارای بدهی بیش از حد مانند ایتالیا یا بلژیک انگیزه چندانی باقی نمانده بود تا با ایجاد اصلاحات ساختاری لازم، درآمد مالیاتی کسب کرده و هزینه‌های دولت را از ناحیه آن تأمین کنند. از همین رو عضویت در منطقه یورو برای سرپا نگه داشتن این دولت‌های رفاه زده کافی بود. فعالیت‌هایی مشابه این در سراسر منطقه یورو جریان داشت مثلاً اسپانیا و ایرلند، شاهد ایجاد و بعد شکستن حباب مسکن بودند که به خاطر نقدینگی ارزان بانک مرکزی اروپا ایجاد و توسط بانک‌های محلی به بازار املاک در عالیترین مقام اجرایی آلمان از قدرت کناره‌گیری کرد و به جای او اولاف شولتز صدراعظم این کشور شد. هیأت حاکمه آلمان و در رأس آن «مرکل»، می‌توانست کمک‌های مالی را